

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kérésre visszadédel
 vagy megörösítésre nem vállalkozik.
 Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, május 30.

A delegációk.

Mióta a magyar ellenzéket bebocsátják a delegáció üléseire, azóta nem mennek már el. A sikert elérték, lehet rá áldomást inni.

Ez igazi karakterisztikuma a magyar politizálásnak.

Ugy látszik, ismerik már a temperamentumunkat. Azonnal megadták a magyar kuruczság kívánságát, mihelyt hangosabban kezdtek kívánni. Hej! ha meg nem adták volna! Ma már közös minisztereket ennénk, de megadták, így hát nyugodtan megehetnek ők minket. Tovább nem háborgatjuk munkájukat.

A mai delegációnális ülés is igen fontos kérdéseket érintett, de lelohadt lánggal tüzeltek a delegátusok s egy kis legyezgetés is eloltotta a lángjukat.

Albániáról hallottak annyit, a mennyit újságczikkékből hetekkel előbb olvashattak s a hármasszövetségről annyit, a mennyit más is tud, vagy helyesebben, a mennyit más se tud.

Ha ilyen fontos kérdésekben is oly könnyen érzi kielégítve magát a delegáció, úgy kimondhatjuk minden prófétazkodás nélkül, hogy ez a testület is akár tüzel, akár beszél, ez mind — haza van adresszálva. Jól megmondtuk nekik, ugy-e?

Ki gondol arra, hogy ők pedig jól elláttak bennünket újra, ugy-e?

A magyar delegáció ülése.

Elnök: Gróf Andrássy Gyula.

A közös kormány részéről jelen vannak: Gróf Goluchowsky Agenor külügy, báró Krieghammer Odón hadügy és Kállay Benjamin pénzügyminiszterek.

Elnök: Az ülést megnyitja. Következik a napirend:

A külügyi költségvetés tárgyalása.

Rakovszky István kijelenti, hogy tudomásul veszi a külügyi kormány az Albániára vonatkozólag adott válaszáat, de nem veheti tudomásul a külügyminiszternek azt a kijelentését, hogy a hármasszövetségre vonatkozó szerződést nem hozhatja nyilvánosságra. Szólónak az a nézete, hogy egy ilyen fontos szerződést nemcsak a dinasztának, hanem a nemzetnek is ösmernie kell. Nem osztja a külügyi kormány a kereskedelmi szerződések tekintetében elfoglalt álláspontját sem, mert ezek a szerződések a politikai dolgoktól nem választottak el.

A külügyminisztertől a multkor azt kérdezte, hogy hoztak-e végleges döntéseket a velencei találkozón. Erre sem kapott határozott választ. Azt látja, hogy még mindig üzi azt a titkolódzó rendszert, amely pedig nem hoz jót a monarchiára.

Elnök: Felveti a kérdést, elfogadják-e a külügyminiszter adott válaszáat?

A delegáció többsége a választ tudomásul veszi.

Holló Lajos: A hármasszövetség kérdésével foglalkozik. Szerinte a hármasszövetség inkább Németország érdeke, mint a miénk. Ügyelni kell nagyon e tekintetben s latba kell vetni mindent, nehogy a jövő generációnak ártsunk vele.

Ezután a német propagandára tér át, mely nálunk felütötte fejét. Vajjon kitől kaphatják ezek a pénzt céljaikra, törekvéseikre?

Rakovszky: Német konzulátusoktól.

Holló: Ez a nagy német barátság, hogy megakarják rontani egy állam békéjét, nyugalmát. Mi nem akarunk a nagyhatalmaságokkal versenyezni, nem akarunk Németországgal szembeállni, de akarjuk és közös óhaja mindnyájunknak, hogy megtörjenek nálunk a pangerman akció káros hullámai. A miniszterelnök szavaira válaszol ezután az állami jelvény ügyében. Szerinte ahhoz, hogy a magyar államnak milyen jelvénye van, vagy legyen akár belföldön, akár külföldön, ahhoz Ausztriának semmi közbeszólása sincs, azt a nemzetnek van joga csak megállapítani koronás királyával. Azt mondja továbbá a miniszterelnök, hogy a monarchiának kifelé egyenesnek kell lennie. Hát ez nagy közjogi tévedés. Utal az erre vonatkozó törvényczikkre. Amde nekünk az egész külügyi szervezetet meg kellene fordítanunk, hogy a magyar államiság kidomborodjon. Bezzeg svéd és Norvégia megtudja tenni, hogy a paritás a két állam közt mindenütt kitűnjék. A zászlókérdés sincsen megoldva szerinte. A költségvetést nem fogadja el.

Szell Kálmán: Holló beszédére reflektál. Czáfolja, hogy nincs a hármasszövetség szükségessége az ország közvéleményében. Igenis benne van és nem lappangó kísérletekkel vittek azt be, hanem szabadon ment át a köztudatba. Amikor a hármasszövetséget megcsinálták, akkor is tudták, miért kötötték azt meg, sőt Tisza Kálmán közzé is tette; azóta 14 év telt el, lehetetlen, hogy ne képződött volna valamely fogalom mellette, vagy ellene. O azt állítja, hogy mellette. Az altdeutsch moz-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

Csing, a nép barátja.

Ügyvédek, európai értelemben, nincsenek Kinában. Mindenki maga kénytelen a saját ügyét védeni. De ha ügyvéd nincs is, annál több a zugprókátor, akik kitünően értenek a zavarosban való halászásához.

De egy se érte a Kvang-ton városában oly jól a mesterséget, mint Csing. Az ő védenczét biztosan felmentették még akkor is, ha a vádlott nyakát a hóhér fenyegette. Az ő védenczének tartalmát még a legbölcsebb bíró se tudta megczáfolni.

Egy szép délután Csing ur dolgozószobájában ült és új ravaszságokon és kibuvókön törte a fejét. Gondoskodásából hirtelen erős kopogtatás ijeszttette fel és amlid n ajtót nyitott,

egy fiatal ember rohant be, aki rögtön zokogva lábai elé dobta magát.

— Mit kívánsz tőlem, kérdezte Csing.

— Oh drága Csing ur, ha nem segít rajtam akkor végem van és szegény fejem rövid idő múlva elválik törzsétől. Drága jó Csing ur, könyörüljön rajtam!

— No csak ki velem! Hogy segíthetnék rajtad, ha azt sem tudom, hogy mi bünt követtél el?

— O, Csing ur, ez iszonyu eset! Saját atyámat arculütöttem, úgy, hogy több foga megingott. Heves czivódásba kerekedtünk egymással és mivel dühömet ingerelte, megfelekeztem magamról és arculütöttem. Atyám rögtön a mandarinhoz futott és mint »elfajult gyermek» vádolt be. (Kinában a legnagyobb bűntények közé sorolják azt, ha a gyermek kezét emel szüleiére; az ilyen gyermekre halálbüntetés vár.) A poroszok minden pillanatban megjelenhetnek, hogy a tömlöczbe hurezoljanak,

melyet többé élve nem hagynék el! Könyörüljön rajtam, drága jó Csing ur!

— No jó, könyörgésed meghatott, megpróbálom, hogy tudok-e rajtad segíteni. Néhány perc múlva utánam jöhetsz titkos dolgozószobámba.

Éppen kánikula volt, elviselhetetlen hősséggel. Csing ur mégis nehéz téli ruháját öltötte magára, egy vastag báránybundát, gyapottal bélelt selyemsapkát tett a fejére, lábaira pedig nehéz nemezcsizmákat húzott. Aztán megparancsolta szolgálójának, hogy gyújtson tüzet a serpenyőben. Amidőn a parázs veres-izzásban volt, melléje ült és kezeit föléje tartotta; most behívta a szegény bűnöst. Ez amint belépett, rögtön térdre esett és úgy vagdalta fejét a földhöz, mint a tyúk, amidőn a gabonaszem után kapkod. A prókátor szó nélkül fölkel, néhányszor körüljárta a térdeplőt és hirtelen, anélkül, hogy ez valamit sejtett volna, beleharapott a hátába. A fiatal ember fölkiáltott:

BERKES BERTALAN festék-kereskedése, NAGYVÁRAD.

Füzetlet és padlófényezés-

gyár:

Zöldfa-utca 33. szám.

109.

Mindennemű festékek, festészeti kellékek, ecsetek, padlófényezés és parkettviasz már több év óta elősmert szolid kiszolgálásom mellett a legolcsóbb napi árakban kaphatók.

Emke padlófényezés, mindenki által elősmert, kitűnő minőségű és tartós padlófényezés. 5% az Emke javára.

Legjobb amerikai padló beeresztő olaj 1 kgr. 90 fillér.

FIÓKÜZLET: festék különlegességek raktára:

Fő-utca Bazár-épület Huzella üzlet mellett.

galomra nézve kijelenti, hogy azt csak belügyünknek kell tekinteni, a német kormány teljesen távol áll attól. E mozgalommal szemben találnak mindnyájunkat, ez meggyőződése és a mozgalom inkább belülről akar kifelé hatni, nem kívülről befelé. Ismételten hangoztatja, hogy a német kormány távol áll a mozgalomtól.

Kijelenti, hogy ő a külügyminiszter minden kijelentésében szolidaritást vállal. Ugyanazt a politikai elveket vallja, mint 33 évvel ezelőt vallott, ez az ő politikájának morálja, ez alapja s visszautasítja Hollónak bizonyos értelemmel mondott beszédjét.

Elnök: Felteszi a kérdést, elfogadják-e Holló Lajos indítványát.

A többség Holló indítványát mellözi.

A követségek tételénél.

Rakovszky István: A washingtoni követéségről szól, melyet nagykövetséggé akarnak alakítani. Ezt megtehetik a nagyhatalmak követségeikkel, de nekünk nincsen arra való pénzünk.

Kéri, hogy a tételt ne fogadják el. Allitsanak fel ottan konzulátust, mely inkább megfelel a célnak és kivándorlási bajainkon is némileg segítenének. Ezután áttér a pángermaan mozgalomra, melyről Holló azt mondta, hogy annak szálai a német konzulátusig húzódnak. Felolvassa erre nézve Herczeg Ferencnek egy cikkét, mely szintén erre vall. A külügyminiszter azt mondta volt a mozgalomra, hogy nem ott kell szanálni a bajt, ahonnan ered, hanem ahol lobog. Igaza van, amde azért mégis csak a forrásnál kell orvosolni a bajt, mert ha a forrást betömik, nem terjedhet tovább. De hivatkozik a német császár egy tószájára, ki azt mondta, hogy a jövődöbéli nagy német állam eszméjéért már most egyesíteni kell a külföldi németeket. Bizonyítékokat hoz fel, hogy e mozgalom Berlinben leplezetlen dolog. Hát mit csinál a mi berlini nagykövetségünk? Miért nem állja útját e mozgalomnak. Akkor mutatná ki igazán nagyhatalmi állását, ha ez izgatásoknak véget vetne.

Kállay Béni miniszter: A pángermaan mozgalomról szól, válaszolva a külügyminiszter nevében. E mozgalmat a külügyminiszter is elítéli és kárhoztatja. Amde a Rakovszky által említett dolgok még mit sem bizonyítanak. Ha-

tározottan állithatja, hogy a német hivatalos körök teljesen távol állanak a mozgalomtól.

Szell Kálmán: Biztosítja az országos bizottságot, hogy a német pángermaan izgatás nem a hivatalos köröktől ered.

Rakovszky István: Nem tűrhetik tovább, hogy egy oly egyesület, mely a kormány engedelmével alakult, tovább szője gyalázatos intrikáit, ezzel az ország békéjét tönkre akarják tenni. Ez nem egy önérzetes külügyi politikának a célja. Es az előadó mégis köszönetet szavaztat a külügyminiszternek. Nagyon szép színben tünteti fel ez a dolgokat.

Gróf Tisza István: Nem állhatunk elő olyan követeléssel a külügyminiszterrel szemben, hogy egy társadalmi akciót elnyomjon, ha csak tettekben nem nyilvánul az. A mi pedig a sajtótermékek megrendszabályozását illeti, az lehetetlen. Tessék csak elképzelni, hogy ha minálunk valamely sajtótermék a pápa világi uralmának helyreállítását követelné és az olasz kormány ezt megtorolni kívánná és a magyar kormány ennek eleget is teene, milyen indignációval fogadnák ezt itthon. Mi sem követelhetünk tehát a német kormánytól ilyen eljárást.

Holló Lajos azt bizonyítja, hogy itt nem sajtótermék kérdésével, de tényekkel állunk szemben. Nem tartja elegendőnek a külügyi kormánytól azt, hogy csupán rosszalását fejezi ki, hanem igenis álljon a sarkára és ösmertesse velünk, akar-e és minő radikális eszközökkel véget vetni a mozgalomnak.

Kállay Béni közös pénzügyminiszter: A külügyminiszterium már nem egyszer fordult sanálásért a német hatóságokhoz hasonló dolgokban és mindig a legnagyobb készséggel állott az rendelkezésére. E tekintetben azonban a miniszterelnök oly meggyőzősen nyilatkozott, hogy a külügyi kormány teljesen magáévá teszi a magyar miniszterelnök állásfoglalását.

A delegáció a választ tudomásul veszi.

A levéltár tételénél

Holló Lajos kívánja, hogy a közös udvari levéltár két részre osztassék. Vegyék és kezeljék külön az osztrák és külön a magyar okmányokat. Ebben is ki kell tűnjön a paritás, különben sok olyan dolog van ott, a mi minket jobban érdekel, mint Ausztriát.

Mérey osztráctanácsos: A külügyminiszter nevében kijelenti, hogy a levéltár szétosztása

igen nehéz, sőt csaknem lehetetlen. A közös levéltár egyike Európa legértékesebb levéltárainak, az okmányok legtöbbje éppen úgy érdekli Ausztriát, mint Magyarországot, ezenkívül igen sok okmánya van ott a Habsburg-dynasziának. Mig tehát egyrészt a királyi család beleegyezése volna szükséges hozzá, másrészt értékéből is nagyon sokat veszítené.

Holló Lajos: Hibáztatja a külügyminiszter felfogását, mert e tekintetben nem az érték az irányadó, de igenis az államiság. Megismétli kérelmét.

A delegáció a miniszter válaszát elfogadta, Holló ajánlatát elveti.

Elnök: Ezzel a költségvetést részleteiben is befejeztük, a szavazást felette a holnapi ülés napirendjére tűzöm ki.

Következik a

pénzügyi költségvetés.

Szerb György előadó: Előterjeszti a pénzügyi albizottság jelentését a közös pénzügyi költségvetésről.

A delegáció a jelentést tudomásul veszi.

Elnök: Az ülést ezzel bezárom, a tárgyalás folytatását a holnapi napirendre tűzöm ki.

Valtozasok a kereskedelmi miniszteriumban.

A tegnapi lapok megírták, hogy **Mándy Lajos** miniszteri tanácsos egyelőre szabadságra és azután nyugdíjba megy. Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy a Mándy távozásával megüresedő állást **Osóke** miniszteri osztálytanácsossal fogják betölteni. Egyben azt is jelentik nekünk, hogy esetleg **Szterényi József** miniszteri tanácsos is meg fog válni állásától. A gyáriparosok tegnap megalakult szövetsége tegnap felajánlotta Szterényinek a vezető igazgatói állást; a tárgyalások folynak, de Szterényi még nem jutott végleges elhatározásra. A legnagyobb változás azonban a miniszterium kettéosztása lesz, melyet őszre immár biztosra jeleznek. Lesz külön vasuti- és postaminiszterium, a mi különben modern és helyes dolog. Az új miniszterségre csak két nevet emlegetnek: **Vörös László**t és **Ludvig Gyulá**t.

— Jaj, Jaj! Kegyelmes Csing uram, miért harapott meg ilyen iszonyuan?

— Kelj föl, szól a prókátor, — életed meg van mentve! Ha nem haraptalak volna meg, biztosan a hóhér kezébe jutottál volna. Menj rögtön a mandarin elé és ha vallatni kezd, ne mondj egyebet mint ezt: »Dicső, igazságos öreg nagyapám, ments meg!« Most azonban siess innen!

Azonban alig hagyta el az elfajult fiu a prókátor házáat, a poroszok máris fölön fogták és bilincsekben hurcolták a hatalmas mandarin elé.

Amidőn a mandarin a bűnöst megpillantotta, dühbe jött és felkiáltott:

— Ő te fajtalan kölyök, te vadállat, mert ember nem támad az atyja ellen!

A fiatal ember rögtön letérdelt és könyörgő hangon így szólt:

— Dicső, igazságos öreg nagyapám, ments meg!

Amint így térdelt, a mandarin észrevette, hogy a vádlott vékony zubbonya vérfoltos volt. Egy poroszónak meg kellett nézi, hogy a vér honnan eredt.

— Egy darab hus van a hátából kiharapva, még most is folyik a vér a sebéből.

A mandarin felkelt, hogy saját szemével is meggyőződjék és csakugyan, a fognyomok tisztán kivehetőek voltak a friss sebben.

— Már most értek mindent, szól a magas méltóság haragosan a vádló felé fordulva. — Nem a fiu a hibás, hanem az apa. Ez a durva ember megharapja a fia hátát és most még ő jön igazságot keresni. Fuss innen, ahogy lábad bír, különben a bambuszpálca százszor súhinta le a hátadra!

Az apa mitsem szólhatott ez itélet ellen, hanem sietve távozott a törvényházból.

Othon nagy előzékeuységgel fogadta fiát és így szólt hozzá:

— Mondd csak fiacskám, ki adott neked tanácsot, hogy oly ügyesen tudad a vádat a magad hátáról az enyémre háritani? A fiam vagy, tehát kötelességed nekem mindent őszintén elmondani.

— Igaza van, atyám, válaszolt a legény — én magam nem is tudtam volna ilyen ravasz-ságot kieszelni. Csing ur segített ki a bajból.

— Ezért fog szenvedni, — szól az apa és rögtön visszasietett a törvényházba, hogy a prókátort bevádolja. Erre Csinget idézték a mandarin elé, ki kemény szavakkal dorgálta meg cselekedetért.

— Hogy élhettél vissza, mint tudós, anynyira tehetségeddel, hogy egy elfajult fiut vontál ki a megérdemelt büntetés alól?

— Miféle fiu az? — kérdezte Csing ur szerényen. — Hiszen nem is ősmérem.

A mandarin erre elővezettette a legényt és Csing elé állította. A legény így szólt:

— Csing ur, hogy mondhatja, hogy nem ősmér? Hát elfelejtette, hogy csaknem féléjszakaiig térdeltem ajtaja előtt, míg végre ön egy darab hust harapott ki a hátamból? Most már meg van mentve az életed, szól ön hoz-zám és elbocsátott.

— Micsoda butaságot beszél ez a legény össze-vissza, nyilván megőrült. Nézz hát rám, láttál-e valóban, minő ruhát viseltem akkor, amidőn állításod szerint megharaptalak?

— Igen, tudom biztosan. Egy nagy, gyapot bélelt selyemsapka volt a fején, nagy vastag báránbundá takarta a testét és kezeit egy tűzserpenyőn melengette.

— Most már itélje meg saját maga, igazságos, bölcs nagyapa, hogy ez a legény nem örült hazug-e? Ki hallotta még valaha, hogy kánikulában, amidőn az ember csaknem elolvad a hőségtől, bundába bujva, tűzserpenyő mellett meledelgék?

— Husz botot mindkettőnek! — ordította a mandarin. És úgy az apa, mint a fiu kikapta a magáét, amiért a derék jó Csinget hamis váddal merték illetni.

Választási mozgalom Margittán.

— Szatmári Mór programbeszéde. —

A margittai választó kerületben megindult választási mozgalmak nagy arányokat öltöttek.

A kerület függetlenségi 48-as pártja csütörtökön nagy ünnepéssel fogadta jelöltjét *Szatmári Mórt*, aki óriási közönség előtt tartotta meg programbeszédét.

A zászlóbontásról a következő tudósítást adjuk:

Szatmári Mór délelőtt 11 órakor érkezett meg Margittára dr. Bakonyi Samu, dr. Bakó József, dr. Benedek János és Marjay Péter orsz. képviselők kíséretében.

Nehogy a bevonulás az urnapi körmenetet zavarja, a jelölt és kísérete nem kocsizott be a községbe, hanem fehér ruhás leánykák és az iparos ifjak sorfala között az állomás szomszédságában levő Györi-vedéglőbe vonult.

Itt *Farkas József* pártelnök fogadta a párt jelöltjét rövid szép beszéddel. Reményét fejezte ki, hogy Szatmári Mór kezébe adják a mandátumot, amelyet erőszakkal elakartak venni. A kerület választói, az a nép, amely egyszer már függetlenségi zászló alá sorakozott, elégtelt fog adni Szatmárinak.

Szatmári Mór igen szívélyes szavakkal köszönte meg a ragaszkodást, bizalmat. Rövid beszédét riadó éjlenzés követte.

Délután 3 órakor ezrek gyűltek össze a község templom-terén, s a vasuti vendéglő környékén.

Harmincz tagu lovasbandérium, a tűzoltózenével s beláthatlan sokasággal kivonult a jelöltért a Györi vendéglőhöz, ahonnan a vendégek s a község színe-java hosszú kocsisorral bevonultak a templom előtti térre, ahol csinos diadalkapu volt emelve, »Isten hozta Önöket« felírással.

Ekkorra már mintegy 5000 ember gyűlt össze a téren.

Már itt a programbeszéd előtt sok választó polgár, aki októberben Orleyre szavazott, kijelentette, hogy Szatmárirra fog szavazni, mert Orley Kálmán azzal, hogy az igazságszolgáltatás elől furfangosan kibújt, eljátszotta a kerület választóinak bizalmát.

A rengeteg nép a legnagyobb rendben, minden kellemetlen incidens nélkül várta a programbeszédet, ami bizonyítja, hogy mennyire indokolatlan volt a főszolgabírónak most már visszavont szigorú rendelete.

Nagy figyelem között kezdte meg *Szatmári Mór* képviselőjelölt beszédét. Először is háláját fejezte ki a párt vezére: *Kossuth* Ferencz iránt, kitüntető bizalmáért. Nyolcz hó mult el azóta, hogy először állott Isten szabad ege alatt e kerület választói előtt. Azóta két küzdelmet vívtak meg. Az elsőben megbuktak, a másodikban diadalt arattak. Egyben legyőzött a hatalom, melyet nem tud és nem akar jellemezni, a másikban győztek, mert fegyverük a jog, törvény, igazság volt. Ez bizonyítja, hogy van még jussa a törvénynek. Diadalt is lehet aratni vele. Ez a kettős küzdelem teremtette meg közte és a kerület választói között a viszonyt, melyben lelkeik összefort, s emelte a közös tiszteletet a győzelem felett érzett öröm. Sok keserven ment keresztül nyolcz hónap alatt, de amikor látja, hogy vágyaik, érzéseik a választók lelkében visszhangoznak, jutalmazva látja a kiállott megpróbáltatásokért magát. — Ha programot akar adni, keveset kell mondania. Politikai hite, egész élete, törekvése a 48-as zászlóhoz fűzi.

Jelzi e párt törekvéseit s czáfolgatja a párt ellen felhozni szokott ellenvetéseket.

Azután az általános szavazati jogról beszélt, melyet feltétlenül szükségesnek tart.

Végül örömet fejezte ki, hogy ily nagy számmal megjelentek a választók s kéri őket, hogy a 48-as zászlót, melyet ő megragadott, kövessék.

Ezután *Marjai Péter*, a hosszupályi kerület képviselője beszélt. Tolmácsolta a hosszupályi függetlenségi üdvözlését Majd fejtegette, hogy a kormánypárt merénylete hogy kudarcot vallott. Sok küzdelemben vett már részt, de ez a küzdelem, mely Margittán volt és van, igazán lelkes és elismerést érdemel. A kuriai bi-

raskodásról megalkotott törvény is a 48-as párt hathatós küzdelmével jött létre.

Ajánlja Szatmári Mórt a választók jóakaratába.

Dr. *Bakonyi* Samu debreczeni képviselő, ki régebben Margittán fellépett mint képviselőjelölt, eljött, — ugymond — hogy megnézzé, mennyire fejlődött e kerületben a függetlenségi eszme. Örvendetesen tapasztalja, hogy erősen növekedett az. Nagyon ajánlják a népnek a csendes békét, de ő fel akarja rázni a népet ebből a csendes békéből, a szunynyadó lelkiismeretet álmából felébreszteni; mert az ilyen béke, mikor a nép jogait nem gyakorolja, erőszakosságot, jogtalanságot és szegénységet szül. Ennek az állapotnak véget kell vetni s a régi jogok kivívására zászlót bontani.

Bakó József az általános szavazati jog szükségességéről szólott, majd követeli, hogy a hadsereg nyelve magyar. zászlaja nemzeti legyen, mint volt régen. Fejtegeti továbbá, hogy a két évi katonai szolgálat teljesen elégséges volna.

Dr. *Benedek* János képviselő a teherviselés aránytalanságáról beszélt hosszasan. Kijelentette, hogy az országgyűlésen interpellációt fog előterjeszteni a főszolgabíró által kibocsájtott drákói rendeletre vonatkozólag s kérni fogja, hogy a választás tartamára a főszolgabíró függesztsék fel állásától.

Farkas József pártelnökhöz *Kossuth* Ferencz hosszabb levelet intézett, amelyben kéri, hogy *Szatmári* Mórt támogassák. *Justh* Gyula és *Papp* Elek orsz. képviselők pedig táviratban üdvözölték a pártot a zászlóbontás alkalmából.

A szabadelvűpárt ezideig értekezletet még nem tartott. A választás körülbelül június 17-ikére lesz kitűzve.

Urnepja.

A kath. egyház legmagasztosabb ünnepének pompás idő kedvezett. A püspöki székesegyház zsufolásig megtelt hívekkel s az udvaron is nagy sokaság hullámzott.

A templommal szemben a József ezred disz-százada volt felállítva, *Vucics* őrnagy parancsnoksága alatt. Azonkívül megjelent a különböző fegyvernemhez tartozó tisztikar, teljes diszben, *Schlemüller* vezérőrnaggyal élükön. Továbbá a városi és megyei tisztikar tagjai nagyszámmal, *Beöthy* László főispánnal, az állami hivatalok tagjai, főnökeikkel.

Az ünnepélyes szent misét *Radnay* Farkas felszent. püspök végezte, nagy segédlettel s az evangéliumnál dr. *Steinberger* Ferencz kanonok remek egyházi szónoklatot tartott.

Hatalmas kép volt a teljesen kifejldött körmenet. A fehér ruhás leánykák kedves csoportja, az ifjuság tömege és rendje, a díszbe öltözött papság és a katonaság képezte a polgárok által vitt baldachint, a mely alatt a felszentelt püspök vitte az Oltáriszentséget.

Mind a négy oltárnál a jelen volt hívek sokasága áldásban részesült.

A körmenet a legszebb rendben tért vissza a templom boltívei alá.

A műkedvelőkkel és a katonai zenekarral megerősített székesegyházi ének- és zenekar remekül adott elő több egyházi zeneművet, *Beleznay* Antal székesegyházi karnagy vezetése alatt.

Urnep alkalmából dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök déli 1 órakor palotájának dísztermében 55 terítékű ebédet adott.

Az asztalfőn a gyöngékedő bibornok helyett *Vinkler* József vál. püspök, nagyprépost ült. Jobbján dr. *Beöthy* László főispán, Sal Ferencz kir. tanácsos, dr. Laurán Agoston prae-

látus, Lőrinczy Dénes honvédezerede, — balján Schlemüller Vilmos tábornok, Szunyogh Péter alispán, Báró Karg János ezredes. A nagypréposttal szemben *Radnay* Farkas fsz. püspök, jobbján Palotay László prelátnak, Vucic Vazul őrnagy, — balján Schlauch Nándor, Horváth Lajos őrnagy. Az asztal többi részein sorban helyezkedtek el Széchényi Jenő, dr. Steinberger Ferencz, Fetser Antal, dr. Schweiger Ede, Velkey Pál, John Agost főhadnagy, Bunyitay Vincze, dr. Vucskics Gyula, Gerő Armin, Dús László, Grócz Béla, dr. Wimmer Julian, dr. Hoványi Gyula, Major Miklós őrnagy, Nogely István, dr. Papp Oszkár, Dencs János, Kugler Albert, Beleznay Antal, Stark Gyula, Géczy Lajos, Böszörményi Géza, Jávorszky főhadnagy, Hoffmann Henrik, Szilárdy Ernő, Brandt Gusztáv, Edelmann századosok, Gabriely Lajos, dr. Szemethy Géza, Mayer Antal, Andriská Károly, Rozslay Géza, Brém Lőrincz, Nozák Rudolf, Milibák József, Sával János, Gábor János, Muntean János.

Az ötödik fogásnál *Vinkler* püspök emelkedett szóásra s mindnyájuk szívéből beszélve rendkívül meleg szavakban, az igazi részvét hangján emlékezett meg a bibornok gyöngékedéséről s annak az óhajnak adott kifejezést, hogy mielőbb teljesen felgyógyuljon s legyen még sokáig oszlopa, disze az egyháznak és hazának, egyházmegyéjének, a városnak és társadalomnak.

Fél háromkor *Vinkler* püspök asztalt bontott s a vendégek széteszlottak.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Május 31. Értékezet a városi ingatlanok eladása tárgyában.

Június 2. Tornakör sport és foot-ball versenye a Sport-téren.

* **A bibornok gyöngékedése.** Egyházmegyénk nagynevű főpásztorja dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök ő eminentiája — mint őszinte részvételt értesülünk — néhány nap óta gyöngékedik. Gyomorhurutot kapott s orvosai dr. *Wimmer* Julián irgalmas rendű főorvos és dr. *Papp* Oszkár honvédtörzsorvos kezelik. Teljes nyegyugtatásul lehvíták dr. *Ketty* Károly egyetemi orvos-tanárt, budapesti háziorvosát is, aki mindenben helyeselte a kezelő orvosok eljárását. A betegség egészen rendes lefolyásu, most már javulással. *Ketty* tanár már csütörtökön délután vissza utazott Budapestre.

* **A könyvkereskedők vasárnapi munkaszünete.** A nagyváradai könyv- és papirkereskedők közös megegyezéssel nyilatkozatot irtak alá, hogy üzleteiket *június 1-től augusztus 20-ig vasár- és ünnepnapon egész napon zárva tartják.* Ifj. Berger Sámuel, Sonnenfeld Adolf, Láng József, Helyfi László, Boros Jenő, Sebő Imre, Schönfeld Sámuel, Rákos Vimos, Csathó Gábor és társa. A többi kereskedők is követhetnék ezt a példát.

* **Május vége.** A poétikus május nem valami poétikusan kezdődött: lucskos, hideg volt az eleje, — szakasztott olyan a folytatása is csak éppen az utolsó néhány nap képez dicséretes kivételt. Urnapja úgy kiderült és kimelegedett, mintha ezzel akart volna kárpótlást, nyújtani az egészért. Ma búcsút veszünk májustól, — vé et érnek a májusi ájtatosságok is, ma este lesz az utolsó. *Várad-Olasziban* fél 7 órakor kezdődik az ájtatosság, melyet *Dencs* János tb. kanonok fog tartani s ugyanő mondja a szent beszédet is; *Várad-Ujvároson* 7 órakor kezdődik a litánia, mely után *Grócz* Béla prépost-kanonok tart predikációt.

* **Badnay püspök bérmautja.** *Rainay* Farkas püspök tegnap délután indult el *Sarkadra* az urnapi ünnep miatt megszakított bérmautjának folytatására dr. *Szemelhy Géza* kíséretében. *Brém Lőrincz* az udvari négyes fogattal előre ment s a vasutnál várta az érkező püspököt.

* **Közlekedés a fürdőbe.** A Püspökfürdő bérlőjének kérelmére Nagyváradi város tanácsa megkereste a közúti vasutat, hogy a fürdőbe ránduló közönség kényelmére a fürdővonatok menetességét emeljék és a vonatjáratokat szaporítsák. Az átiratra már válaszolt a nagyváradi gőzmozdonyú közúti vasút igazgatósága. Kijelenti, hogy teljesen elismeri bár a város által hangoztatott kívánság jogos voltát, azonban azok teljesítése hatáskörén kívül esik. A vonatok menetességének meghatározása a magyar vasuti és hajózási felügyelőséghez, a vonatok szaporítása pedig a belényesi vasút kezelését eszközöző magyar államvasutak rendelkezései alá tartozik.

* **A város szépítése.** Nagyváradi város szépművészeti és közlekedési szakbizottsága tegnap ülést tartott. Komlóssy József gazdasági tanácsnok elnökölt; jelen voltak: Száhlender Károly, Mezey Mihály, Dús László, Sztarill Ferencz, Gerő Armin, dr. Molnár Imre, Guttmann József, Rendes Vilmos, dr. Kornstein Lajos, Lovas Zsigmond és Szűts Dezső jegyző. Azon indítványt, hogy a Múzeum-kertnek a Fő-utca felőli részén a mostani dísztelen kőfal helyett vasrácsot készíttessen a város, nem véleményezik, mert jelenleg nem rendelkezik a város e célra fedezettel. E helyett javasolják, hogy a kőfalat félig bontsák le, mint a városháza előtt levő alacsony fal van s ez esetben a múzeum épülete teljesen látható lesz a Főutczáról. — A társorozatba felvett többi tárgyat helyszíni szemlével intézték el.

* **Tolvaj cigánybanda.** Városi rendőrségünk egyik nyomozó rendőre jó fogást csinált tegnap délelőtt a baromvásártéren. Ugyanis egy 3 kocsiból álló cigánykaraván nagy vásárt csapott a párnatoll eladásával, ami az éppen arra járó *Dienes István* rendőrnek feltűnt és rövidesen összefogva, beteretelte a rendőrségre az 5 férfi 8 nő és 13 gyermekből álló bandát. Alig, hogy bezárattak, megérkezett a cséffai csendőrség sűrűnyere arról, hogy *Popovits* Tótyer oláhszentmikiósi módos paraszthoz tegnapelőtt éjjel betörték, s vagy 20 pár-pát és egyéb ruhaneműt loptak. Károsok tegnap délután megérkezvén, felismerték lopott holmijaikat. A tolvajbanda tagjai ellen vizsgálat tetetett folyamatba.

* **A kaposvári érettségi tételek.** A kaposvári állami főgimnázium igazgatósága a következő nyilatkozatot küldte be a Magyar Távirati Irodának: A kaposvári diákokról a fővárosi napilapokban a legszenzációsabb címek alatt megjelent közlemények téves állításainak rektifikálására a következők szíves közzétételét kérem:

Tény az, hogy egy hetedik és több nyolcadik osztályú tanuló bejárt éjjel az intézetbe, hogy az érettségi írásbeli és szóbeli vizsgálaton értékesíthető tételek birtokába jusson; de a valóságnak nem felel meg 1. az, hogy az érettségi írásbeli tételeket a tanulók egy tanár asztalfiókjából elcsenték, mert ezeket a tételeket az igazgató saját irodájában biztos zár alatt a Wertheim-szekrényben őrizte; s 2. nem felel meg az igazságnak az sem, hogy ilyen visszaéléseket a tanulók Kaposvárott rendszeresen s már évek óta üznek, mert ez sem a tanári kar sem a főigazgató vagy helyettese figyelmét el nem kerülte volna és mert ezt az állítást, mely alkalmas arra, hogy egy jónevű intézetet kompromittáljon, megczáfolja maga az írásbeli dolgozatok eredménye és minősége. Eppen olyan megbízhatatlan az a hír is, hogy egy tanuló besugása révén jött rá a tanári kar a turpisságra s hogy drákói határozatot hozott.

* **Olaszi-i tüzoltó-különítmény.** Hétfőn este régen óhajtott közérdekű kívánsága teljesedik be a várad-olaszi-i lakosoknak. A tüzoltó központból nagyon távol eső városrész régen hiányát érezte egy tüzoltó különítménynek, mely szükség esetén kéznél legyen és így csirájában elfojthassa a lakosok vagyonát elpusztítással fenyegető tüzveszedelmet és romboló hatásának módjában legyen gátat vetni. Sok esetben, évenként át szerzett tapasztalatok igazolják, mely nagy hátrány volt e távolság tüzeset idején, mivel a legügybuzgóbb igyekezet dacára sem jelenhettek meg a helyszínen a kellő időben. Most végre, hosszas vajadás után örömmel vesszük a hírt, hogy az olasz-i tüzoltó-különítmény hétfőn este 7 órakor bevonul a Tolonczházba, mely új laktanyájául lett kirendelve és tüstént megkezdí emberbaráti áldásos működését a polgárok érdekében.

* **Rendőri hírek. Jeles vendég.** Tegnap este Dácsim Péter Kolozsvári-utca 30. sz. alatti kamrájába belopózott Ursz Sebő csavargó és magára zárta az ajtót. A jeles vendég, kinek ottlétét a kamrából már több ízben eltűnt holmik csak gyanússá tették, lezáratott. — **Megkerült libák.** Bereczki István bihari lakosnak 8 libáját lopták el. Káros tegnap hajnalban a piacon 4 drbot felismert a kofáknál. Ezek viszont a rendőrség közbelépésére visszavadták tulajdonosának a libákat. — **A közönség figyelmébe.** A miskolci rendőrség a napokban lefoglalt egy közepes nagyságú ezüst czukorszelenyét, mivel birtokosa erősen gyanús volt. A czukorszeleny gőmlábakon nyugszik, belül aranyozott. Tetején ezüst oroszlán. Káros figyelmé ezuton is felhivatik. — **Találtatott:** 21 drb. váltó, — 2 kerékláncz, — 2 kulcs, — 3 kulcs (tartón), — 1 kapukulcs, — 7 kiskulcs egy csomóban, — 1 asztalkendő több burgonyával és 1 kanári madár. Igazolt tulajdonosaik átvehetik **Mendelényi Béla** rendőrfogalmazónál.

* **A 48-as ereklye-muzeumból.** Tegnap délután ismét tömeges látogatás volt a 48-as ereklye-muzeumban. A zsenge nemzedék látogatta meg a nagy idők szent ereklyéinek tárlatát. Ezuttal a váraljai közs. iskolai fiú-növendékek vonultak föl tanítóik vezetése alatt a vármegyei ideiglenes muzeumba. A mintegy 300 főnyi gyermekcsoport egészen zsufozásig megtöltötte a kiállítási termet. A tanulók elénekelték a »Szózatot« s azután tanítóik magyarázatai mellett szemlélték sorra a nagy multra vonatkozó emléktárgyakat. A kiállítás igazgatósága minden egyes kis látogatónak emlékül egy képes lapot ajándékozott, melyen 48-iki események vannak megörökítve. A muzeum már csak rövid ideig lesz látható.

EGYESÜLETEK.

A Rabsegélyző-egylet közgyűlése.

A nagyváradi és biharmegyei Rabsegélyző-egylet folyó évi rendes közgyűlését 1902. június 1-én d. e. fél 11 órakor az egylet helyiségében (fogházépület, földszint, fogházfelügyelői iroda) fogja megtartani.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgató-választmány s a számvizsgáló bizottság jelentése az egylet 1901. évi működéséről.
2. Az egyesület 1902. évi költségelőirányzata.
3. Rabiskolai tanító segély iránti kérényye.
4. Az alapszabályok 13. §-a alapján előterjesztett indítványok tárgyalása.
5. Tisztviselői kar, választmányi tagok és számvizsgáló bizottság választása.

Nagyváradi, 1902. május 4.
Szabó József,
egyleti elnök.

Az orvos-egylet közgyűlése.

A »Biharmegyei Orvos-Gyógyyszerész- és Természettudományi-Egylet« folyó évi június hó 1-én délután 5 órakor (Uri-utca, Akadémia) szakülést tart, melynek tárgysorozata a következő:

1. Dr. Schiff Ernő előadása.
2. Dr. Fráter Imre betegbemutatás.

Kelt Nagyváradon, 1902. május hó 27-én.
Dr. Edemann Menyhért,
egyleti titkár.

S P O R T.

Lövészet megnyitás.

— Királylövészet. —

A polgári Lövészpályán f. hó 29-én megtartott megnyitó czéllövészetben 1150 lővés közül kört talált 675, 3741 körmennyiséget, 135 tarack és 39 mély lővéssel.

A legmélyebb lővéssel **Vomácska József** *lövész-király* címet nyert.

Dijakat nyertek mély lővések után: Az első a lövész-király jelvényt: **Vomácska József.** Arany díjat nyert **Mezey Mihály,** ezüst díjakat: **Török László, Heim Károly, Székely Sándor és Kelen Béla.**

A körlövészekért.

Arany díjat **Mezey Mihály,** ezüst díjakat: **Heim Károly, Török László, Vomácska József és Székely Sándor.**

A tekeversenyen:

Arany díjat: **Kalmár Illés,** ezüst díjakat **Zsunk Pál, Kalmár Illés és Jelinek Géza** nyertek.

Tizenkettős körbe lőttek: **Vomácska József 6, Mezey Mihály 4, Heim Károly 3, Török László 2.**

Tizenegyes körbe: **Mezey Mihály 5, Török László 5, Vomácska József 4, Székely Sándor 3, Kelen Béla 2, Kálmán Sándor 2, Des Echerolles-Kruspér Gilbert, Heim Károly és Jelinek Géza 1—1.**

Tarackot lőttek: **Mezey Mihály 42, Vomácska József 23, Heim Károly 23, Török László 18, Székely Sándor 12, Kelen Béla 8, Kálmán Sándor 4, Hollósy Dezső 2, Jelinek Géza 2 és Des Echerolles-Kruspér Gilbert 1.**

Football és torna ünnepély a Sport-téren. A nagyvár di tornakör holnap, vasárnap délután tartja meg football és torna-ünnepélyét a Sport-téren, ezen ünnepélyen mutatkoznak be tornászaink először nyilvánosan s az előjelekből ítélve szép sikerrel. Napok óta lázas izgalommal készülődnek az ünnepélyre s mindent megtesznek, hogy az szépen sikerüljön. A zsüri elnökéül dr. **Beöthy László** főispánt sikerült megnyerniök, míg tagokul **Szunyogh Péter** alispán, **Rimler Károly** polgármester, **Mezey Mihály, Gerő Armin** főkapitány, **Horváth Gerő** százados, **Komlóssy József, Fleischhacker Gyula, Szathmáry K. Andor, Mihelyi Lajos dr., Keszthelyi Zoltán, Dési Géza dr. és Hraball Ottó** tvszéki bírót kérték fel. Pályorvos **Gerő Sándor dr.,** a kör orvosa, időmérő **Weingartner** Andor s verseny intéző **Jelinek Géza,** a kör titkára lesz. Az ünnepélyre külön meghívók nem bocsájtatnak ki s annak teljes programját lapunk holnapi számában fogjuk közölni.

IRODALOM.

Magyar Remekírók. Magyar könyvnek régen volt már oly fényes sikere, mint a **Franklin-féle Magyar Remekíróknak.** Kedvező jelenség ez a magyar olvasóközönség nemzeti érzületére nézve ép úgy, mint irodalmi izlésére nézve. A mai kozmopolita gondolkodás mellett, az irodalmi izlés aberratív közepette jóleső érzéssel tölti el minden magyar embert az a tudat, hogy a nemzeti klaszikusok nemcsak, hogy száműzve nincsenek a magyar házakból, hanem ezeknek szeretettel gondozott családtagjai, a kik táplálják és fenartják a nemzeti érzést, a

magyar gondolkodást, gyönyörködtetnek és lelkesítenek, vigasztalnak és erőt adnak egy szebb jövőben való hithez. Megnyitják a szíveket a poézis örökhatalmu varázslatával; oly nyelven szólnak, melyek dallama a magyar ember lelke mélyéig hat el; magasan lobogtatják a tudás fátylát, hogy világosság legyen a magyar elmékben. Lapunk, mely örömmel karol fel minden érdemes ügyet, szívesen egyengeti útját a *Franklin-féle Magyar Remekíróknak* a magyar közönséghez. Tesszük ezt annál nagyobb örömmel, mert a *Franklin-féle Magyar Remekírók* első egyöntetű kiadása az összes magyar klasszikusoknak s mint ilyen a szó legszorosabb értelmében nemzeti mű. Lapunk kiadóhivatala utján 3 koronás havi részletfizetés mellett rendelhetők meg a *Franklin-féle Magyar Remekírók; e végből a jelen számunkban levő hirdetés rendelőlapja kivágandó és aláírva lapunk kiadóhivatalába küldendő.*

Igazságszolgáltatás.

Gyujtogatás bosszúból.

— Esküdtszéki tárgyalás. —

Folyó év márczius 15-én az esteli órákban félrevert harang zúgása hozta izgatottságba Vajda község békés polgárait.

A falu egyik legbékésebb lakójának, özv. Kovács Sándornénak háza állott lángokban s dacára a szomszédbeliek erőfeszített igyekezetének, nem sikerült a lakóházat a romboló elem pusztításától megmenteni.

A tüzeset után önként merült fel a falubeliek gyanuja, hogy a jelen gyujtogatás csak bosszu műve lehet. S mivel ugyanazon napnak délutáni óráiban özv. Kovács Sándorné Lajos fia a falu korcsmájában összeszólalkozás folytán erősen megsértette Simon Lajost, első sorban is nevezettet fogták a helyszínen megjelent csendőrök gyanuba, a ki már akkor az oltásnál is segédkezett.

A folyamatba tett vizsgálatnak sikerült is Simon Lajos bűnösségét a felmerült corpus delictik alapján megállapítani, s mivel maga a vádlott is beismerte bűnét, hogy ő gyujtotta fel özv. Kovács Sándorné lakóházát, s később bátyjával csak azért tért a helyszínre vissza, hogy a gyanut magáról elhárítsa, vizsgálati fogságba helyeztetett.

Bűnügyével Nagy Ferencz elnöklete alatt tegnap foglalkozott a nagyváradi kir. törvényszék, mint esküdtbíró. Szavazó bírák voltak dr. Csulyok Béla és Kepes Miklós törvényszéki bírák. A vádhatóságot dr. Baróthy Pál kir. alügyész képviselte, védő volt Hegyesi Márton ügyvéd.

Az esküdtbíró megalkotása után a vádlott hallgattatott ki és beismerte bűnét s elmondta részletesen az előzményeket, valamint tettének indító okait is.

A kihallgatott tanúk vallomásai csak a korcsmai összeszólalkozás részleteit világítják meg s legkevésbé sem terhelők a vádlóra.

A bizonyítási eljárás befejezése után a vádhatóság képviselője dr. Baróthy Pál terjeszté elő vádindítványát, kérve a vádlott bűnösségének kimondását és a btk. 423. szakaszának 1. pontja értelmében a büntetés kiszabását.

Hegyesi Márton ügyvéd védő beszédje folyamán tagadja a szándékos gyujtogatásnak fennforgását s állítja, hogy vádlott erős felindulásban, a mértéktelen borérvélet hatása alatt követte el tettét.

Az elnök resuméja után verdikhozatalra vonultak be az esküdték és bűnösnek mondták ki Simon Lajost a szándékos gyujtogatás bűntettében. E verdikt alapján a kir. törvényszék mint esküdtbíró 4 évi fegyházra ítélte el.

Az ítélet ellen a vádlott és védője semmiségi panasszal éltek a beszámíthatóság kérdésének és a vitatott erős felindulásnak nem beszámítása miatt.

Póru jár kibiciz. A kaláberkedvelőknek nem kis bosszuságot okoz néha a kibiciz okvetelensége. A kibiciz belebeszél a játékba, még ha nem is ért hozzá, s adja a jó tanácsokat. A szenvedélyes kibiciznek nem használ a leintés sem, a mi pedig vajmi sokszor megesik vele, sőt még ez a buzgóságát fokozza. Ilyesfajta kibiciz lehetett Varga László mezőtelegi muzsikus is, a ki egyik telegdi korcsmárosnak volt egy szűkkörü játszmánál nem épen csendes kibiciz. Életpályája hivatásból kifolyólag közbe-közbe még a hegedűjét is próbálgatta, a min az állandó veszteségben levő korcsmáros úgy megbosszankodott, hogy a muzsikust saját bemondása szerint az ajtón kibillentette. A kibiciz azonban nem hagyta annyiban a dolgot, hanem feljelentette a járásbírósnál a korcsmáros, a kit becsületértés miatt egy kis pénzbírságban marasztaltak.

Óvakodjunk tehát a kibicizektől, de azért ki ne tegyük a szűrét.

TANUGY.

Az iskolaszék ülése — Urnapján.

Már kifejeztük rosszalásunkat a felett, hogy Nagyvárad város iskolaszékének ülését a katolikusok egyik legnagyobb ünnepére: Urnapjára hívták össze.

Hogy ez mennyire tapintatlan volt, mutatja az eredmény. Az iskolaszék ülései minden alkalommal igen látogatott szokott lenni s ez alkalommal az elnökkel együtt összesen kilencz iskolaszéki tag jelent meg s ezek közül is hat az iskolaszék u. n. hivatalos tagja: elnök, főgondnok és aligondnok, felügyelő, csoport igazgató, jegyző.

Több iskolaszéki taggal volt alkalmunk beszélni e tárgyban s mindannyi méltatlankodását fejezte ki az ülés összehívása felett. Tetézi a hibát az a körülmény, hogy az elnök az iskolaszéki szolgálta által megkérdette előzetesen az újárósi plebánost, aki határozottan rosszalta e szándékot s mégis összehívta az elnök a gyűlést. A legkevesebb amit elvártak volna, hogy az elnök tekintettel arra, hogy már sokan az ivre felirták, hogy az ünnep miatt nem mennek az ülésre, tekintettel továbbá a megjelentek csekély számára s a napirenden levő fontosabb ügyekre, az ülést elhalasztotta volna. Így némileg javítva lett volna a hiba.

Az ülést azonban megtartották s arról a következőkben referálunk:

Jelen voltak: Hegyesi Márton elnök, dr. Kecskeméti Lipót, Mátéh Lajos, Winkler Lajos, Réz Mihály, Báthy Zoltán, dr. Grósz Menyhért, Vaday József és Ficzek Lajos.

Elnöki jelentések.

Az elnök bejelentette, hogy Báthy Zoltán jzót a Simoncsics polg. iskolai tanár levelének hátíratára vonatkozólag kihallgatta. Felolvastatja a jzkvet, melyben Báthy kijelenti, hogy a hátírat megírására senki nem utasította, ő maga írta azt, de nem tendenciából, hanem azért, mert a Simoncsics levelét kihívónak találta s annak a hangja fölött megbotránkozott.

Felolvassák a kérvényt s a jzó hátíratát s dr. Kecskeméti konstatálja, hogy a jzó megjgyzése szellemes ugyan, de nem hivatalos. Az iskolaszék afelolvasott jzkvet az elnök azon kijelentésével, hogy ő a jzót figyelmeztette, hogy jövőben a hasonló eljárástól tartózkodjék, tudomásul vették.

Az elnök javaslatára 19,135 korona 10 fillér iskolai díjat a tantestület javaslata alapján elengedtek.

Igazgatók jelentései.

A felügyelő-igazgató jelentése több indítványt tartalmazott. Az indítványokat az iskolaszék egytől egyig elfogadta s így az újárósi fiu és leányiskolánál az 1902/93. tanévre az V. és VI. osztályok felállítását elhatározta s ilyen értelemben a törvényhatóságot megkeresi. A jövő évi beiratások idejét szeptember 1—6 napjaira, a felvételi javító és pótvizsgálatokat szeptember 2. és 3-ra s a tanítás megkezdését szept. 9-ére tűzi ki.

A polg. iskola igazgatójának nemleges jelentését tudomásul vették, a polg. leányiskola igazgatójának jelentése kapcsán beadott tanzerszükségleti kimutatása pedig véleményezés céljából kiadták a tanügyi bizottságnak.

Az olasz-i iskola építése.

Az olasz-i polgári és elemi leányiskolák építési ügye már erősen a körmére égett a városi tanácsnak, most megint azzal a tervvel állott elő, hogy a mostani városházát alakítja át e célra a régi tervvel a püspökségi magtárnak átalakítási tervével szemben s a terveket megküldte az iskolaszéknek, a mely e terveket, mint első sorban egészségi okokból meg nem engedhetőket elvetette, ragaszkodván az előbb készített alternatív tervekhez, melyeket már a közg. bizottság is elfogadott.

Arlejtések.

Felügyelő-igazgató javaslatára az évi értesítők elkészítésére s az évi irószerek könyvszükségletek szállítására kiírták a pályázatot, illetőleg annak szabályszerű meghirdetésével Ficzek Lajos főgondnokot bízták meg.

A jövő évi budget.

A főszámvevő beterjesztette a jövő évi költségelőrányszat; e szerint:

Bevételek: Kiadások: Hiány:
korona érték:

a) polg. fiu:	7190.50	25856.64	18666.36
b) polg. leány:	7590.50	15480.—	7890.50
c) elemi fiu, leány:	44324.—	92493.28	48168.72
Osszesen:	59105	133829.92	74724.92

A költségvetést a felügyelő-igazgató pótlásaival változatlanul elfogadásra ajánlják; az emelkedést az elemi iskolához tervezendő 6 új tanítói állás igényelné, amelyet most már indokolt előterjesztésben egyenesen a törvényhatósági bizottságtól fog kérni az iskolaszék.

Az iskolai értesítők.

Régóta huzódik már ez a kanapé pör a tanfelügyelő és az iskolaszék között. A kir. tanfelügyelőség az időszaki értesítők behozatalát sürgeti, az iskolaszék pedig a maga alkalmi értesítőjének az előnyeit vitatja; most ujlag ártírt a tanfelügyelő az értesítők behozatala tárgyában, a leiratot további intézkedés céljából áttették a városi tanácshoz.

Apró ügyek.

Tudomásul vették: a közg. bizottság leiratát az ifjúsági egyesület szervezése, a Belezayné D. Anna szabadságolása, a Szabó Sándor és Kovács János tanítók megerősítése, Bodnár János kórpótlékának folyósítása tárgyában;

a városi tanács végzését a velencei iskola bebutorozása, az iskolai dijhátralékok leírásai tárgyában;

ezenkívül a számvizsgáló bizottság jelentését és Auspitz Adolf iskolalátogatásáról szóló jelentését.

Több magántanulónak elengedték a tandíját s a Rátkay József kérvényét, melyben egy földrajz és olvasókönyv kiadásának elősegítését kéri, kiadták a közg. iskolai tantesületnek.

Évzáró vizsgálatok.

Az évzáró vizsgálatok idejét június 16—21. napjaira kitűzték s a vizsg. bizottságokat a következőkben alakították meg:

I. Az elemi iskoláknál.

1. Az I-ő fiu-osztályok vizsgálatához elnök:

Materny Imre, bizottsági tagok: Dietz Mihály és Bordé Ferencz.

2. A I-ik leányosztályok vizsgálataihoz elnök: Ficzek Lajos, bizottsági tagok: dr. Márkus László és Szokoly Tamás.

3. A II-ik fiuosztályok vizsgálataihoz elnök: Váradi Mór, bizottsági tagok: Beczkay Lajos és Pakala Tamás.

4. A II-ik leányosztályok vizsgálataihoz elnök: Ragány János, bizottsági tagok: Móga János és Máthé Lajos.

5. A III-ik fiuosztályok vizsgálataihoz elnök: dr. Kecskeméti Lipót, bizottsági tagok: Bari József és dr. Thury Kálmán.

6. A III-ik leányosztályok vizsgálataihoz elnök: dr. Vucskies Gyula, bizottsági tagok: Gábel Jakab és dr. Kornstein Lajos.

7. A IV-ik fiuosztályok vizsgálataihoz elnök: dr. Radó Ignác, bizottsági tagok: dr. Hoványi Gyula és Bozókó Béla.

8. A IV-ik leányosztályok vizsgálataihoz elnök: Stark Gyula, bizottsági tagok: dr. Döry Ferencz és Heringh Sándor.

9. Az V. és VI. fiuosztályok vizsgálataihoz elnök: Száhlender Károly, tagok: Gencz János és Komlósy József.

10. A váraljai V. VI. összevont, a csillagvárosi vegyes I. II. és a velencei I. vegyes osztály vizsgálataihoz elnök: Gabriely Lajos, tagok: Auspitz Adolf, Horváth Endre és Molnár Lajos.

11. Ismétlő leányiskolák vizsgálataihoz elnök: Stark Gyula, bizottsági tagok: Máthé Lajos és Váradi Mór.

12. A torna-vizsgálatokhoz elnök: dr. Hoványi Géza, bizottsági tagok: dr. Baróthy Akos, Mezey Mihály, Ragány János, Szokoly Tamás, Váradi Mór és Böszörményi Géza.

13. Auspitz Adolf magániskolájának vizsgálatára: dr. Berkovits Ferencz és dr. Grósz Menyhért iskolaszéki tag urak küldetnek ki.

II. A polgári fiúiskolánál.

Dr. Molnár Imre és dr. Konrád Márk.

III. A polgári leányiskolánál:

Dr. Grósz Menyhért és Hlatky Endre.

Erettségi vizsgálatok a nagyváradai tankerületben.

A nagyváradai tankerületi kir. főigazgató-sághoz tartozó középiskoláknál az 1901/92. iskola évi érettségi szóbeli vizsgálatokra a következő napok tűzettek ki:

1. A helybeli áll. főreáliskolánál június hó 2., 3., 4.
2. A helybeli kath. főgimnáziumnál június hó 5., 6., 7.
3. Az aradi áll. főreáliskolánál június hó 8., 9., 10.
4. Az aradi kir. kath. főgimnáziumnál június hó 11., 12., 13.
5. A lugosi áll. főgimnáziumnál június hó 14., 16.
6. A temesvári áll. főreáliskolánál június hó 17., 18., 19., 20.
7. A temesvári kath. főgimnáziumnál június hó 21., 23., 24.
8. A verseczi áll. főreáliskolánál június hó 26., 27.
9. A fehértemplomi áll. főgimnáziumnál június hó 28., 30.

A belényesi g. kath. főgimnáziumnál elnökhelyettesül *Barlonnik* Géza kir. tanácsos, a bpesti Eötvös kollégium igazgatója bizott meg, ki saját hatáskörében fogja kitűzni az érettségi vizsgálat napjait. dr. *Lendl* Adolf orszgy. képviselő pedig a verseczi áll. főreáliskolához miniszteri biztosul küldetett ki.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: Közönyt közönnnyel. (P. Márkus Emilia vendégfelléptével.)

Vasárnap (d. u.): *Lotti ezredesei.* (este) *Clemenceau.* (P. Márkus Emilia vendégfellépte.)

Márkus Emilia.

Brieux hatalmas drámájában, *A vörös tá-
lárban* kezdte meg csütörtökön P. Márkus Emilia, a Nemzeti Színház nagy nevű művésznője vendéjjátékainak sorozatát.

A Vörös talár nálunk egyetlen egyszer csinált telt házat: a bemutató előadásán. És nem volt képes olyan nagy művésznő, mint Márkus Emilia sem a darabra sok számú közönséget vonzani. Pedig az ő Yanettája hatalmas tanulmány, erősen művészi alkotás. Nincs abban semmi a hatásadászatból, a mire ez a szerep bőségesen szolgáltatna alkatmat. Minden mozdulata, a heves jelenetek, drámai kitörések az igaz természetesség jellegével bírnak. Ebben rejlik Márkusnak hatalmas és nagy művészi volta. — A viharos tapsok jelenései után minduntalan felhangzottak. *Szarvasi* (Etchepare) gondos játéka elismerést érdemel, de a vontatottság, mely játéknak gyöngéje, nehezen tudja levetkőzni. *Peterdy* Sándor (Mouzon) teljesen kifogástalan alakítása élvezetes volt.

Tegnap este *Sardou* *Fernande* című színművét újították fel, melyben a vendég művésznő Clotild grófnő szerepét játszotta, melyben csak a közelmúlt napokban aratott fényes sikert a Nemzeti Színházban. Azokat a vouások, melyek Clotildban egyesülnek, csodás művészettel juttatja érvényre játéknak. A tettegyöngédség, a mindennemű bosszura képes szerelem, az igazi démoni vonások, melyek Clotild jellemét megalkotják, vonulnak el lelki szemek előtt ebben az alakításban. E *Kovács* Mariska a czimszerepben igen tettzett. *Kovács* Lajos (Pamerol) játéka intelligenciájáról s művészi tudásról ad bizonyosságot.

Az előadást szép számú közönség hallgatta, mely a vendéget sok ízben hívta tapsaival a lámpák elé.

Vasárnap délután. Vasárnap délután *Lotti ezredesei*, ez a kitéző és nagyszerű énekes bohóság kerül színre a Szigligeti-színházban az ismert kitéző szereposztásban.

P. Márkus Emilia vendéjjátékai. P. Márkus Emilia asszony, a Szigligeti-színház illusztris vendégművésznője, még két estén venszerepel Nagyváradon. Ma szombaton este a „Közönyt közönnnyel“ című darabban lép föl, melyben a maga teljességében ragyog P. Márkus asszony csodálatos zsenije, holnap pedig „Clemenceau“-ben játszik s búcsuzik is egy-szersmind a művésznő.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 240.

Pótbérlet —.

Ma, szombaton, 1902. május 31-én

Közönyt közönnnyel.

Vigjáték.

S Z E M E L Y E K:

Barcelona örökös grófja	—	Peterdy S.
Deanna, leánya	— — —	P. Márkus E.
Cinthia, unokahuga	— — —	E. Kovács M.
Carlos, Urgel grófja	— — —	Kovács Lajos
Bearne hercege	— — —	Dési Alfréd
Don Gaston	— — —	Sik Rezső
Polilla (Molly) elméncz	— — —	Tóth Elek
Laura, komorna	— — —	H. Novák Irén
Udvarhölgy	— — —	B. Horváth Irma

HELYARAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., középső 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti

zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7. vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Kezdeté 7 és fél órakor, vége 10 órakor.

Holnap vasárnap, június 1-én

délután 3 órakor, fél helyárrakkal

Lotti ezredesei.

Operette.

este 7 és fél órakor, rendes helyárrakkal

Clemenceau.

Színmű.

ZENE ES MŰVESZET.

Vomácska József hangversenye.

Holnap, vasárnap délután fél ötkor *Vomácska* József zenetanár legjobb tanítványai-val a Kereskedelmi csarnok dísztermében hangversenyt tart. Az ügyesen összeválogatott műsorban együtt szerepelnek az elsőrangú hazai és külföldi szerzők legszebb művei, az utolsó számban pedig *Vomácska* maga mutatja be magát egy vonós zenekarra irt temperamentumos *Alla Polaccával*.

A mérsékelt belépti díjakból befolyó tiszta jövedelmet a Gyermekbarát kapja. A részletes programot holnapi számunkban közöljük.

TAVIRATOK.

Szell Kálmán életveszélyben.

Budapest, május 30. (Saj. tud. táv.) *Szell* Kálmán miniszterelnök, midőn ma délelőtt a főrendiházba hajtattott, a villamos a Muzeum-körúti kitézőnél kevés hiba, hogy el nem ütötte. A végzetessé válható szerencsétlenséget sikerült azonban a kocsinak az utolsó pillanatban a lovak visszarántása által megakadályozni. A kocsi rudja teljesen összetört s az ut hátralevő részét más kocsin tette meg a miniszterelnök. A delegációban szívélyesen gratuláltak Szellnek szerencsés megmeneküléséhez.

Dévai pótválasztás.

Déva, május 30. A mai pótválasztás igen heves és a kedélyek tulizgatottak. A szavazatok aránya délután

Thorotzkay	473
Réthy	347

Thorotzky megválasztása bizonyos, a párt lelkesedése iriási.

Körber a kiegyezésről.

Bécs, május 30. (Saját. tud. távir.) A reichsrath ma délutáni ülésén *Körber* a kiegyezésről feltűnően tüzzel és hoszszan beszélt.

— Mi — ugymond — semmi képen sem akasztottuk meg Magyarország gazdasági fejlődését. E két teljesen egymásra utalt ország gazdasági közössége harmonikus alapokon nyugszik, ezt így hittük és vallottuk. Fájdalom nincs így! Nem a kölcsönös érdek ellentéte, hanem más ez ideig még nem is sejtett okok nehezítik a kiegyezést és sajnos, de be kell vallani, hogy a tárgyalások kimenetele nagy aggodalomra szolgáltat okot.

Pedig világos dolog, hogy nem mi támadtunk és mi nem veszélyeztetjük Magyarországot birtokállományát. Elvárjuk azonban, hogy oda át is tekintettel legyenek gazdasági existenciánk föltételeire. *Ebből nem engedünk! Talpalatnyit sem tághatunk!*

Elmegyünk a végső határig, de nem fogunk kezet nyújtani oly közösséghez mely nem is közösség!

Körber eme szavait szünni nem akaró taps és zajos helyeslés követte. Az ülés végén számosan keresték fel a üdvözlők elveiért.

Csak németül.

Eger, május 30. (Saj. tud. táv.) Az egeri tüzoltókar Országos Szövetség nagygyűlésére meghívták a soproniakat is. A szívélyes, magyaros meghívás azonban úgy látszik nem tetszett a német sőgornak, mert köszönet helyett a meghívót is visszaküldték kis háttirattal. »Ming csak nimetül érdünk.« Már ilyen volt a sőgor mindig s ilyen is marad.

Bánffy anyja meghalt.

Kolozsvár, május 30. Özvegy báró Bánffy Dánielné, Bánffy Dezső volt miniszterelnök édes anyja, ma reggel 6 órakor 81 éves korában meghalt. A halál órájában mellette volt Bánffy Dezső báró, a ki tegnap reggel érkezett ide. A báróné holttestét vasárnap délután különvonaton Válaszút-Bonchidáig és onnan Kolozs-Borsára viszik, a hol férje mellé temetik. A jótékonyágáért általánosan tisztelt matróna halála egész Erdélyben nagy részvétet keltett. (M. T. I.)

Martinique katasztrófája.

Fort de France, május 30. A vulkán kitörései mind gyakrabban ismétlődnek, de kevésbé erősek. A lakosságot atlanti és helyi gőzösek észak felé viszik. Casenne polgármestere a menekülőknél lakhelyet és a letelepülésre telkeket ajánl fel.

A pétervári merénylet.

Budapest, május 30. (Saját tud. táv.) Mint tudósítónk jelenti Pétervárról, ma rálöttek Obelenszki gróf Charkovi kormányzóra. A merénylet azonban ezuttal nem sikerült, mert a golyó csak a levegőben tett kárt.

KÖZGAZDASÁG.

A tavaszi fagy pusztítása.

A nagyváradi hegyközség választmánya tegnap délután 4 órakor a városháza tanácstermében ülést tartott, melyen Molnár Imre dr. elnökle alatt jelen voltak: Bordé Ferencz, Tichy Gyula, Kutyák Aposton dr., Csobánczy Lajos, Czeglédy Jenő, Pekanovits Imre, Márkus János, Rothmann Jakab.

Márkus János hegybíró a tavaszi fagyok pusztításáról a következőket jelentette: az április 29, 30. és május 1-én beállott tavaszi fagy jelentékenyebb károkat csak a déli oldalakon és lapályosabb fekvésű helyeken okozott. Itt a szőlő 25%-a pusztult el, de az egész hegy területén általában véve 10%-nál nagyobb kár nincs. A hívós tavaszi esőzés, a szőlőket nagyon visszatartotta fejlődésében. Azonban az utóbbi napok már gyönyörűen pótolják, úgy-

annyra, hogy az előjelekből itélve szép közepes termésre lehet kilátás. A gyümölcs termés nevezetesen a szilva, alma, dió, kajszin baraczk teljesen elpusztult, csupán közepesen jóval alul körte termés lesz. A fagy virágjában érte a gyümölcsöket s a mi megmaradt, most már az s mind kezd lehullani.

Ezután az utakról tett jelentést a hegybíró. Az utak jó karban vannak, kivéve a nyugvódomb és örökmező dűlőket, a hol a múlt napokban két ízben 15-15 ágyut vontak fel a tűzterek s teljesen elrongálták a lágy utakat, sőt a úsztek, lóháton, hogy a sarat kerüljék, bementek a szőlők közé és jelentékeny károkat tettek. Hogy a katonaság máskor megkímélje az utakat és terményeket, a választmány előterjesztést tesz a polgármesteri hivatalnak, hogy írjon át a katonai parancsnoksághoz. Ez átiratban szigorú intézkedést kérnek a katonaság ezen eljárása ellen.

A hegybíró jelentését egyhangulag tudomásul vették, majd megtartották a tisztújítást. A tavaszi közgyűlésen ugyanis újjá alakították a választmányt. Az új választmány ez alkalommal gyűlt össze először.

Elnökké egyhangulag újból Molnár Imre drt, a jogakadémia tudós professzorát választották meg, alelnökké Székely Sándort, jegyzővé Bordé Ferencz városi főjegyzőt.

A viharágyuk beszerzéséről határozott ezután a választmány s mert ez idő szerint még a leghiresebb természet tudósok, a legutóbb tartott kongresszuson sem tudták megállapítani a viharágyu hasznát, — e kérdést függőben tartották. — A fagy elleni füstölésekkel tett kísérletek, sikertelenek voltak. Ha nincs megfelelő légáramlat, mely a füstöt lenyomja, felszáll és a fagy pusztítása elkerülhetetlen.

Betch Jenő és Társa

Tőzsde jelentés.

— A Tőzsdétől eredeti távirat. —

Értéktőzsde

Budapest, május 30.

Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Államváltó	—
Rimsmurányi	509.50
Magyar jeladó	472.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, május 30.

Buza októberre	8.01
Buza ápriliára	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	6.—
Káposzta, reposs, aug.	96.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. május 30-án.

Magyar aranyjárdék 4%	120.75
Magyar koronajárdék	97.90
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	120.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	119.30
Magyar földterhermentelési kötvény 4%	98.—
Halméresi 0,3 megváltási kötvény	100.—

Horváth-szlavónföldterhermentelési kötvény	97.50
Magyar nyeregmény-sorsjegy-kölcsön	201.—
Tiszszabályozású szesedi sorsjegyek kölcsön	162.25
Osztrák járdék papírban	101.30
Osztrák járdék ezüstben	101.30
Osztrák járdék aranyban	120.50
Osztrák korona járdék	59.70
Osztrák Államsorsjegyek	153.—
Osztrák magyar bank részvény	16.—
Magyar hitelbankrészvény	716.50
Osztrák hitelintézet részvény	691.—
Párisi vista	95.27
20 frankos arany (Napoleon) érme	19.07
Mérszebirodalmi márká	117.27
Londoni vista	240.25
30 márkás arany	23.46

Forgalmi kimutatás 1902. évi május hó 27-ről. Tiszta buza körülbelül 270 hltr, kétszeres buza 50 hltr, rozs 30 hltr, árpa 60 hkl, zab 80 hltr, tengeri 170 hltr, burgonya 160, hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 130, drb, félhizott 220, sovány 180, süldő 700, malac: 542, hizott marha 46, jármos ökör 650 fejős tehén 320, borju 350, bivaly 15, juh és kecske 270, ló 845.

NYILTÉR.*

Parfumerie Savoly illatszertár

Nagyvárad,

Bémer-tér, Bazárépület, színház-sarok.

G y á r :

Fiók-üzletek :

Budapest, Damjanich-u. 28.

Temesvár, Zágráb.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy fényesen berendezett illatszertáramat, melynek létesítésénél semmi anyagi áldozatot nem kíméltem — felszerelve angol s francia elsőrendű gyártmányokkal, nemkülönben hazai készítményű finom pipere-szappanokkal s az e szakba vágó összes pinerczikkekkel — **folyó hó 31-én megnyitom.**

A n. é. közönség becses pártfogását kérve vagyok

kiváló tisztelettel

Berger Sándor.

Nyilatkozat.

Alólirott, Sebő Imre nagyváradi könyvkereskedő ur eilen, némely részről félrevezetve, alaptalanul mélyen sértő nyilatkozatokat tettem; melyeket midőn beismerek, Sebő Imre urtól nyilvánosan is szives elnézést kérek.

Nagyvárad, 1902. május 29.

Rákos Vilmos.

* E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ö cs. és apost. kir. Felsőlegénynek legfelső elhatározása folytán.

A katonai jótékony célokra szánt

XXII. cs. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák örökös tartományokban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 17.822 nyereményt tartalmaz készpénzben 442.850 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéséért a cs. kir. lottójövedék kezekedik.

A huzás visszavonhatatlanul 1902. évi június hó 12-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál III. ker. Vordere Zollamts-strasse 7. sz. a., továbbá lottójövedékben, dohánylőzsdékben, adó-, posta-, távirat- és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

162.

A cs. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátékok osztálya.

Felhívás

Nagyvárad és vidéke n. é. hölgyközönségéhez!

Elvemhez hűen üzletemben mindenkor csakis a **divat legújabb termékeit** árusítom, elhatároztam, hogy az idei nyári évadra beszerzett áruimat, melyek a kedvezőtlen időjárás következtében **tulhalmozottan** maradtak raktáromon, **jóval** a rendes szabott áron alól bocsássam áruba.

Ezen olcsóbb eladás e hó 26-án kezdődik és tart e felhívás megszűntetéséig.

Leszállított árban kerülnek eladásra az összes raktáron lévő mosókartonok mosózepek, francia batisztok, mosó gyászkelemék. Körülbel 500 drb színes napernyő, 3 csoport fekete napernyő — az összes francia delaine, rengeteg választéku diszkellékek, és csipkeneműek, teljes raktár **színes Blouse- és Ruha-selymekben**, végre az összes raktáromon található fehér batiszt blous, színes batiszt blous, fekete színes selyemblous, valamint remek kivitelű övek.

A többi árucikkeim is mérsékelt olcsó árban kaphatók.

Tisztelettel

Flegman Ármin,

Bémer-tér.

==== Lapunk kiadóhivatala utján megrendelhető csekély havi részletfizetés mellett: =====

==== Franklin Társulat kiadása =====

MAGYAR REMEKIRÓK

==== A magyar irodalom főbb művei. =====

Csakis a Franklin-féle MAGYAR REMEKIROK gyűjteményében található a magyar klasszikusok összességét, mivel Arany János, Arany László, Bajza József, Czuczor Gergely, Garai János, Kemény Zsigmond, Szigligeti Ede, Tompa Mihály, Vörösmarty Mihály, Vajda János műveinek kiadási joga a Franklin Társulat kizárólagos tulajdonát képezi és azokat más kiadó ki nem nyomathatja.

Minden remekíró munkáit egy kiváló magyar író látja el bevezető méltósággal és életrajzzal.

KEDVEZMÉNY A MAGYAR REMEKIRÓK MAGRENDELŐINEK.

Shakspere, Petőfi, Arany, Vörösmarty stb. fordításában s mint ilyen, méltó kiegészítője a Magyar Remekírók-nak.

Shakspere összes színműveinek új 6 kötetes kiadását, melynek bolti ára, a Magyar Remekírók-éval azonos díszes kötésben, 30 korona, a Magyar Remekírók megrendelői 20 koronáért kapják. Ez az egyedüli teljes magyar

A Magyar Remekírók első 5 kötete (I. sor.) már megjelent; félévenként jelenik meg egy-egy ötkötetes sorozat.

A Magyar Remekírók 3 koronás (Shakspere színművel együtt 4 koronás) havi részletfizetés mellett rendelhetők meg e Rendelő-lap utján, mely kivágandó és megfelelően kitöltve beküldendő a „TISZÁNTUL” kiadóhivatalához.

A magyar nemzeti irodalom kincsesházát képezi a Magyar Remekírók 55 kötete, melyben benn van az összes magyar klasszikusok minden maradandó alkotása. — A magyar klasszikusoknak ez első és egyöntetű összkiadásának ára 55 kötetben, díszes vászonkötésben **220 korona.**

Ezekon kívül benn lesznek a MAGYAR REMEKIROK Könyvtárában: Balassa Bálint, Berzsenyi Dániel, Csiky Gergely, Csokonai Vitéz Mihály, Deák Ferencz, Eötvös József br., Fazekas Mihály, Gyöngyössi István, Gvadányi József, Kármán József, Kazinczy F., Kisfaludy Károly, Kisfaludy Sándor, Kölcsey Ferencz, Kossuth Lajos, Madách Imre, Mikes Kelemen, Pázmány Péter, Petőfi Sándor, Reviczky Gyula, Széchényi István gr., Teleki László gr., Zrínyi Miklós, Népies Lyra, Népballadák, Kuruczoköltészet.

RENDELŐ-LAP.

A „TISZÁNTUL” kiadóhivatala utján ezennel megrendelem a **Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytárs-tól Budapest, VIII., Üllői-ut 18.**

- a) A «Magyar Remekírók» 55 kötetben 220 kor.-ért, fizetendő sorozatonként 20 korona utánvétellel.
b) A «Magyar Remekírók» és Shakspere műveit 240 koronáért, fizetendő sorozatonként 20 korona utánvétellel.
c) A «Magyar Remekírók» és Shakspere műveit 240 koronáért, fizetendő 4 koronás havi részletekben.
d) A «Magyar Remekírók» Shakspere nélkül 220 koronáért, fizetendő 3 koronás havi részletekben.

A gyűjtemény első sorozata megjelent, félévenként jelenik meg egy-egy 5 kötetes sorozat.

A részletek az első szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én *Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság pénztáránál Budapestben* fizetendők mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítve nincs. A részletek be nem tartása esetén a folytatólagos kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárat s le nem fizetett részleteket a Társaságnak jogában áll, a portóköltéség hozzászámítása mellett, postai megbízással beszélni. A részletek elmulasztása esetében a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű vételára esedékesé válik. *A vételár első részlete az első szállításkor utánvétetik.*

Lakás és kelet:

Név és állás:

Olvasható aláírást kérünk.